

Sygn. akt VI Ca 659/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2018r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący-Sędzia SSO Agnieszka Polak

Sędziowie SSR del. Aleksandra Korusiewicz (spr.)

SSO Halina Garus

Protokolant sekr. sądowy Kamil Serwa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 października 2018r.

sprawy

z wniosku T. K. (1)

o zatwierdzenie od uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. zmarłym 5 listopada 2006 roku sygn. akt II Ns 2731/16

ze skargi Skarbu Państwa - (...) w K.

z udziałem A. J. , P. J. , W. J. , Gminy Miasto C.

o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 20 lipca 2016 roku sygn. akt II Ns 2731/16

na skutek apelacji skarżącego

od postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 28 maja 2018r.

sygn. akt II Ns 5446/16

postanawia :

- 1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 w ten sposób, że oddalić wniosek o zatwierdzenie od uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K.;**
- 2. ustalić, że każda ze stron ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Sygn. akt VI Ca 659/18

UZASADNIENIE

Skarżący Skarb Państwa – (...) w K. w dniu 03 grudnia 2016 roku wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 lipca 2016 roku w sprawie o sygn. akt (...), którym Sąd zatwierdził uchylenie się przez wnioskodawczynię T. K. (1) od skutków prawnych niezłożenia w

terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. zmarłym w dniu 05 listopada 2006 roku w G., ostatnio stale zamieszkałym w C. i domagał się oddalenia w/w wniosku T. K. (1).

Wnioskodawczyni T. K. (1) wniosła o oddalenie w/w skargi podnosząc, że o swoim błędzie i możliwości uchylenia się od skutków niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku dowiedziała się w połowie 2016 roku regulując w kancelarii prawniczej swoje sprawy osobiste.

Uczestnicy Gmina Miasto C., A. J., P. J. i W. J. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 28 maja 2018 roku w sprawie sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w C. w pkt 1 sentencji wznowił postępowanie w sprawie o sygn. akt (...) i w pkt 2 sentencji oddalił skargę.

Rozpoznając skargę o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 lipca 2016 roku w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy ustalił, że spadkodawca D. K. będący bezdzietnym kawalerem zmarł w dniu 5 listopada 2006 roku w G., a przed śmiercią ostatnio stale zamieszkiwał w C.. Jego ojciec M. K. zmarł w 1994 roku. Spadkodawca nie miał rodzeństwa, a jedynie matkę T. K. (1), która w terminie sześciu miesięcy od otwarcia spadku po D. K. nie złożyła oświadczenia w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku po nim. Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2007 roku w sprawie o sygn. akt (...) na wniosek T. K. (1) z dnia 26 kwietnia 2007 roku Sąd Rejonowy w C. stwierdził, że spadek po D. K. nabyła w całości jego matka T. K. (1). W skład majątku spadkowego po D. K. weszły środki zgromadzone w (...) oraz zobowiązanie wobec Skarbu Państwa - (...) w K. (Oddział (...) w C.) w wysokości 32.700 zł z ustawowymi odsetkami od marca 1994 roku z tytułu odszkodowania zasądzonego wyrokiem skazującym Sądu Wojewódzkiego w C. z dnia 24 czerwca 1996 roku w sprawie o sygn. akt (...).

Po zakończeniu postępowania w przedmiocie stwierdzenia praw do spadku po D. K. wnioskodawczyni dowiedziała się o zadłużeniu syna wobec Skarbu Państwa oraz, że została wobec niej skierowana egzekucja należności zasądzonych w/w wyrokiem. Pismem z dnia 16 czerwca 2008r. (...) w K. wezwał T. K. (1) jako spadkobiercę ustawowego D. K. do zapłaty należności z tego tytułu. Wówczas pismem z dnia 04 lipca 2008 roku skierowanym do (...) w K. (data wpływu 08 lipca 2008 roku) wnioskodawczyni wniosła o umorzenie tych należności. Stan zadłużenia na dzień 7 czerwca 2016 roku wynosił 154.902,70 zł. Ponadto, wobec T. K. (1) została skierowana egzekucja również z wniosku innych wierzycieli jej zmarłego syna, w tym w 2016 roku przez A. J., W. J. i P. J..

Jak ustalił Sąd Rejonowy T. K. (1) obecnie ma 79 lat. W 1994 roku zmarł jej mąż M.. Po jego śmierci utrzymywała jedynie sporadyczne kontakty z synem D. K., który nie życzył sobie, aby interesowała się jego życiem. W czasie sporadycznych kontaktów nie zwierzał się matce na temat swojego życia, w tym w szczególności nie opowiadał o zobowiązaniach finansowych, które na nim ciążyły. Spadkodawca w ostatnim roku przed śmiercią przebywał w G., gdzie zajmował wynajęte mieszkanie, w którym większość sprzętów należała do wynajmującego.

Od 2008 roku T. K. (1) leczy się psychiatrycznie, początkowo u lekarza psychiatry M. M., a następnie kontynuowała leczenie w Poradni (...) w C. przy ul. (...). W toku leczenia rozpoznano u niej przewlekłe zaburzenia depresyjne i zespół psychoorganicznych zaburzeń poznawczych. Z dokumentacji medycznej T. K. (1) wynika, że rozpoznane u niej dolegliwości przejawiają się między innymi obniżeniem nastroju, deficytami w zakresie pamięci i zdolności koncentracji uwagi. Wskazano również, że wymaga ona systematycznej farmakoterapii oraz regularnych kontroli lekarskich.

W dniu 10 czerwca 2016 roku T. K. (1) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o zatwierdzenie przez Sąd oświadczenia o uchyleniu się przez nią od skutków prawnych złożonego oświadczenia o przyjęciu spadku wprost oraz o odebranie oświadczenia, że spadek po synu D. K. na podstawie ustawy przyjmuje z dobrodziejstwem inwentarza. Postanowieniem z dnia 20 lipca 2016r. w sprawie o sygn. akt (...) Sąd Rejonowy zatwierdził uchylenie się przez T. K. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K.. W opinii sporządzonej w toku niniejszego postępowania biegła psychiatra B. K. wskazała, że w okresie po dniu 5 listopada 2006 roku do dnia 10 czerwca 2016 roku u T. K. (1) nie występowały takie zaburzenia psychiczne, które mogłyby skutkować brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze

znaczenia własnego postępowania – a w związku z tym nie znajdowała się ona w tym okresie w stanie wyłączającym świadome podejmowanie decyzji dotyczących jej spraw.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy wskazując na treść art. 524 § 2 k.p.c. stwierdził, że nie ulega wątpliwości, że Skarb Państwa - (...) w K. należało uznać za zainteresowanego w postępowaniu o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia woli przez T. K. (1) w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku po D. K.. Z uwagi na brak wezwania skarżącego do udziału w sprawie przez Sąd w postępowaniu toczącym się pod sygnaturą (...) ziściła się przesłanka do złożenia przez niego skutecznej skargi o wznowienie tego postępowania, o czym Sąd Rejonowy orzekł w pkt 1 postanowienia z dnia 28 maja 2018 roku zapadłego w niniejszej sprawie.

Badając merytorycznie przesłanki do zatwierdzenia uchylenia się przez T. K. (1) od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia woli Sąd Rejonowy przywołał treść art. 1012 k.c. i art. 1015 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku po D. K. i stwierdził, że T. K. (1) domagała się zatwierdzenia przez Sąd uchylenia się przez nią od skutków prawnych nie złożenia w terminie będąc pod wpływem błędu oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłym D. K.. Zgodnie z treścią art. 1019 § 1 zd. 1 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z uwzględnieniem, zmian wynikających z dalszej części tego przepisu. Oznacza to, że spadkobierca składa oświadczenie woli o przyjęciu lub odrzuceniu spadku pod wpływem błędu, jeżeli w chwili składania tego oświadczenia był w błędzie co do treści czynności prawnej (art. 84 § 1 zd. 1 k.c.), a błąd był obiektywnie i subiektywnie istotny (art. 84 § 2 k.c.). Jak stanowi § 2 w/w przepisu art. 1019 k.c. spadkobierca ma też możliwość uchylić się od skutków prawnych braku oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku, czyli skutków prawnych niezachowania terminów określonych w art. 1015 § 1 k.c., o ile brak oświadczenia (milczenie spadkobiercy) spowodowany był błędem lub groźbą (art. 1019 § 2 k.c.). Tym samym zostaną zniesione skutki prawne braku oświadczenia w terminie określone w art. 1015 § 2 k.c., spadkobierca "odzyskuje" więc możliwość złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Oświadczenie o uchyleniu się od tych negatywnych skutków powinno być złożone, zgodnie z art. 88 § 2 k.c., przed upływem roku od wykrycia błędu.

Sąd Rejonowy wskazał, że wnioskodawczyni w toku postępowania powoływała się na błąd, co do przedmiotu. Błąd co do treści czynności prawnej, wskazany w przepisie art. 1019 k.c., może być błędem co do tytułu powołania do dziedziczenia, osoby spadkodawcy, przedmiotu spadku. Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić jedynie błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zd. 1 i § 2 k.c.). Niewiedza spadkobiercy o stanie spadku, pomimo podjętych odpowiednich i możliwych działań, może być uznana za błąd istotny (art. 1019 § 2 w związku z art. 84 § 2 k.c.) (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012r., IV CSK 612/11, OSNC 2013/3/39). Według Sądu Rejonowego taka sytuacja zachodziła w niniejszej sprawie, a wnioskodawczyni nie miała wiedzy co do całego składu masy spadkowej po zmarłym D. K. i brak tej wiedzy nie wynikał z braku należytej staranności, a z faktu, że nie utrzymywała ona kontaktów ze zmarłym synem, który tych kontaktów sobie nie życzył, nie zwierzał się matce na temat swojej sytuacji majątkowej, na rok przed śmiercią wyjechał do G.. Sąd I instancji uznał, że wnioskodawczyni nie miała świadomości, co do stanu majątku spadkowego po zmarłym synu, poza tym, że posiadała on środki w (...) w kwocie 2.000 zł. Aby wypłacić tę kwotę złożyła ona wniosek o stwierdzenie nabycia spadku. Sąd stwierdził, że dopiero w 2008 roku dowiedziała się o zadłużeniu syna wobec (...) w K. i wniosła o umorzenie tych należności. T. K. (1) leczyła się już wówczas psychiatrycznie z uwagi między innymi na zaburzenia depresyjne, a z jej dokumentacji medycznej wynika, że cierpiała również na zaburzenia lękowe. Wnioskodawczyni nie posiada wykształcenia prawniczego i mogła nie rozumieć swojej sytuacji prawnej, a w szczególności, tego że po uzyskaniu wiedzy o długach spadkowych powinna była w terminie rocznym złożyć wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia woli w terminie. Sąd Rejonowy uznał, że roczny termin do uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia woli w terminie w rzeczywistości nie rozpoczął biegu w dacie otrzymania przez T. K. (1) od skarżącego informacji dotyczącej zadłużenia, gdyż w tym okresie z uwagi na stan zdrowia nie była ona w stanie podjąć działań prawnych zmierzających do obrony jej praw. Taki stan utrzymywał się przez następne lata, kiedy wnioskodawczyni leczyła się psychiatrycznie i dopiero po uzyskaniu pomocy profesjonalnego pełnomocnika uzyskała ona pełną świadomość co do

możliwości prawnych obrony swych praw. Sporządzając w niniejszej sprawie opinię biegła psychiatra wskazała, że: „nie występowały u T. K. (1) takie zaburzenia psychiczne, które mogłyby skutkować brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania – a w związku z tym nie znajdowała się ona w tym okresie w stanie wyłączającym świadome podejmowanie decyzji dotyczących jej spraw”. Stwierdzenie takie nie oznacza jednakże, że wnioskodawczyni rzeczywiście uzyskała wiedzę co do składu majątku spadkowego w dacie doręczenia jej korespondencji przez (...) w K., albowiem z uwagi na stan jej zdrowia samo poinformowanie jej o stanie zadłużenia i wezwanie do zapłaty nie spowodowało, że uzyskała ona świadomość, co do rzeczywistego składu spadku, w szczególności, że w tym czasie nie ujawnili się inni jeszcze wierzyciele jej zmarłego syna. A wiedzę o innych wierzycielach uzyskała ona po kilku latach, na skutek działań swojego pełnomocnika. Sąd Rejonowy uznał, że pełną wiedzę o składzie masy spadkowej wnioskodawczyni uzyskała dopiero w 2016 roku – przed wszczęciem postępowania w przedmiocie zatwierdzenia uchylenia się od skutków nie złożenia oświadczenia w terminie. W tym stanie Sąd Rejonowy wznowił postępowanie w sprawie o sygn. akt (...) i oddalił skargę.

Powyższe postanowienie apelacją zaskarżył skarżący Skarb Państwa – (...) w K. w części, w jakiej Sąd I instancji oddalił skargę o wznowienie postępowania i nie uwzględnił zawartych w niej wniosków tj. o uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w C.z dnia 20 lipca 2016 r. (sygn. akt (...)) i oddalenie wniosku T. K. (1) o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K.. Apelujący zarzucił:

a) naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy, które miało wpływ na treść postanowienia:

- błędne ustalenie momentu, w którym T. K. (1) uświadomiła sobie, co wchodzi w skład masy spadkowej po D. K.,
- błędną ocenę materiału dowodowego skutkującą ustaleniem, że T. K. (1) nie złożyła w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. działając pod wpływem błędu istotnego,
- błędne ustalenie, że stan zdrowia T. K. (1) w okresie po dniu 5 listopada 2006 r. do dnia 10 czerwca 2016 r. nie pozwalał jej na świadome podejmowanie decyzji dotyczących jej spraw,
- błędne ustalenie, że T. K. (1) nie ponosiła winy w niezłożeniu w wyznaczonym przepisami terminie zawitym oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K.,
- pominięcie przy ustalaniu stanu faktycznego sprawy okoliczności, że T. K. (1) złożyła przed Sądem Rejonowym w C. w dniu 13 czerwca 2007 r. oświadczenie o przyjęciu w całości spadku po D. K., co zostało stwierdzone w postanowieniu tego Sądu w sprawie o sygnaturze akt (...) i w konsekwencji błędne ustalenie, że T. K. (1) nie złożyła w terminie żadnego oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po D. K.,

b) błędną subsumpcję norm z art. 1019 § 1 i § 2 k.c. i uznanie, że Sąd Rejonowy w C. w postanowieniu z dnia 20 lipca 2016 r. (...) prawidłowo zatwierdził uchylenie się przez T. K. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K., podczas gdy T. K. (1) powinna była złożyć oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku po D. K. z dnia 13 czerwca 2007 r. (sygn. akt (...)),

c) błędną subsumpcję normy art. 1019 § 2 k.c. w zw. z art. 88 § 2 k.c. i uznanie, że T. K. (1) składając oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. nie uchyliła terminowi zawitemu z art. 88 § 2 k.c.,

d) błędną subsumpcję art. 5 k.c. i w konsekwencji błędną ocenę, że zasady współzycia społecznego przemawiają za zatwierdzeniem uchylenia się przez T. K. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K., mimo, że oświadczenie to zostało złożone po upływie terminu zawitego.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części poprzez uchylenie w całości postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 lipca 2016 r. w sprawie o sygnaturze akt (...) o zatwierdzeniu uchylenia się przez T. K. (1) od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu

spadku po D. K. i oddalenie wniosku T. K. (1) w tym przedmiocie, ewentualnie wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawczyni T. K. (1) wniosła o oddalenie apelacji.

Uczestniczka Gmina Miasto C. poparła apelację skarżącego i wniosła o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja skarżącego jest zasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy w znacznej części prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Wbrew zarzutom podnoszonym w apelacji skarżącego ustalenia w zakresie mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, którego oceny Sąd I instancji dokonał w granicach zasady swobodnej oceny dowodów, z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Nie znajduje potwierdzenia, jak podnosi skarżący w apelacji fakt uprzedniego złożenia przez wnioskodawczynię T. K. (1) oświadczenia o przyjęciu wprost spadku po D. K.. Jak wynika bowiem z akt sprawy o sygn. (...) zakończonej postanowieniem Sądu Rejonowego w C. z dnia 13 czerwca 2007 roku w toku tego postępowania, jak również przed jego zainicjowaniem wnioskodawczyni nie składała jakichkolwiek oświadczeń w przedmiocie przyjęcia bądź odrzucenia spadku po D. K.. W stanie prawnym obowiązującym w niniejszej sprawie z uwagi na datę otwarcia spadku po D. K., czyli przed zmianą kodeksu cywilnego z dniem 18 października 2015 roku wprowadzoną ustawą z dnia 20 marca 2015 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 539) nie złożenie przez spadkobiercę w powyższym terminie oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku jest, z mocy art. 1015 § 2 k.c., jednoznaczne z przyjęciem przez spadkobiercę spadku bez ograniczenia odpowiedzialności za długi spadkowe, z wyjątkami zastrzeżonymi w zdaniu drugim tego przepisu. Zatem wnioskodawczyni nabyła spadek po D. K. wprost z uwagi na nie złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku w terminie 6 miesięcy od dnia dowiedzenia się o tytule swego powołania.

W uzupełnieniu ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji, co istotne, wskazać jednak należy, że z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. T. K. (2) z dnia 27 września 2012 roku w przedmiocie planu podziału (k: 12 akt) w powiązaniu z bankowym tytułem wykonawczym wystawionym przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W. i zawiadomieniem o cesji wierzytelności z dnia 09 września 2008 roku (k: 38-43 akt Sądu Rejonowego w C. o sygn. (...)) wynikało, że postępowanie egzekucyjne przeciwko wnioskodawczyni z wniosku (...) z siedzibą w W. prowadzone pod sygn. akt (...) zostało wszczęte w 2011 roku w oparciu o nakaz zapłaty wydany w sprawie o sygn. akt (...). Z kolei z oświadczenia pełnomocnika wnioskodawczyni złożonego na rozprawie w dniu 01 lutego 2017 roku (k: 25) oraz zajęcia świadczeń emerytalno-rentowych wnioskodawczyni (k: 10 akt sprawy o sygn. (...)) wynikało, że postępowanie egzekucyjne przeciwko wnioskodawczyni jako spadkobierczyni D. K. zostało wszczęte w 2015 roku przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w C. T. K. (2) pod sygn. (...) na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Rejonowego w C. z dnia 14 lipca 2005 roku, sygn. akt (...) oraz postanowienia Sądu Rejonowego w C. z dnia 27 marca 2012 roku w sprawie (...) o nadaniu klauzuli wykonalności. Sąd I instancji choć przeprowadził dowód z w/w dokumentów to ustaleń poczynionych w oparciu o te dowody nie zawarł w uzasadnieniu rozstrzygnięcia, a mają one istotne znaczenie dla rozpoznania sprawy. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy doszedł do przeciwnego wniosku i nie zaakceptował stwierdzenia Sądu I instancji, że wnioskodawczyni nie miała wiedzy o długach spadkowych.

Sąd Okręgowy nie podzielił oceny prawnej, jakiej dokonał w sprawie Sąd I instancji oraz nie zgodził się z przytoczoną wyżej argumentacją zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, a z ustalonego stanu faktycznego wyciągnął odmienne wnioski. W odniesieniu do zarzutów apelacji oraz jej uzasadnienia wskazania wymaga, że w istocie po myśli art. 1019 § 1 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z odpowiednimi zmianami. Natomiast przepis art. 84 § 2 k.c. dopuszcza możliwość powoływania się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod jego wpływem i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Jednakże przepis art. 88 § 2 k.c. wskazuje termin, po upływie którego uprawnienie do uchylenia się wygasa, termin ten wynosi jeden rok od momentu dowiedzenia się o błędzie. Na bazie zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego w szczególności trafny okazał się zarzut apelującego, iż wnioskodawczyni T. K. (1), składając wniosek o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. uchybiła terminowi zawitemu z art. 88 § 2 k.c. We wniosku z dnia 10 czerwca 2016 roku inicjującym w/w postępowanie o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych wnioskodawczyni podnosiła, że w toku postępowania spadkowego prowadzonego pod sygn. akt (...) była przekonana, że syn nie pozostawił długów spadkowych. Tymczasem wiedzę o tym, że w skład masy spadkowej po D. K. wchodziły długi w postaci zobowiązania wobec Skarbu Państwa – (...) w K. wnioskodawczyni powzięła z wezwania do zapłaty z dnia 16 czerwca 2008 roku, nr sprawy (...) (vide k.9). W reakcji na wezwanie wnioskodawczyni T. K. (1) wystąpiła do (...) w K. z wnioskiem (datowanym na dzień 4 lipca 2008r.) o umorzenie należności wynikających z wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 12 grudnia 1996 roku sygn. akt (...) oraz wyroku Sądu Wojewódzkiego w C. z dnia 29 czerwca 1996 r (...) (vide k. 10). Chociaż Sąd Rejonowy powyższe fakty uwzględnił w ustalonym stanie faktycznym niniejszej sprawy, jednakże wskazując na okoliczność, że T. K. (1) leczyła się już wówczas psychiatrycznie, z uwagi na zaburzenia depresyjne i lękowe, oraz na okoliczność, że nie posiada wykształcenia prawniczego - uznał, że roczny termin do uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia w terminie nie rozpoczął biegu - pomimo otrzymania informacji dotyczącej zadłużenia. Stanowisko Sądu Rejonowego nie zasługuje na aprobatę, bowiem w świetle opinii specjalisty biegłego lekarza psychiatry B. K. w okresie po dniu 5 listopada 2006 roku do dnia 10 czerwca 2016 roku u wnioskodawczyni T. K. (1) nie występowały takie zaburzenia psychiczne, które mogłyby skutkować brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania. Nie znajdowała się ona w tym okresie w stanie wyłączającym świadome podejmowanie decyzji dotyczących jej spraw. (k. 106-113). Opinia biegłego nie pozostawia wątpliwości, że dolegliwości na które T. K. (1) cierpiała w żaden sposób nie wpłynęły na jej zdolność do oceny stanu masy spadkowej, także w dacie po powzięciu informacji o zadłużeniu spadkodawcy.

Wypada zauważyć, że okoliczność racjonalnej oceny sytuacji przez wnioskodawczynię potwierdza również jej postępowanie po otrzymaniu wezwania do zapłaty, bowiem niezwłocznie wniosła o umorzenie zadłużenia przedstawiając bardzo precyzyjnie i jasno swoje stanowisko. Brak wykształcenia prawniczego nie stanowi przesłanki uzasadniającej nierozpoczęcie biegu, o którym jest mowa w art. 88 § 2 k.c. Niezależnie od powyższych uwag, nic nie stało na przeszkodzie aby podjęła działania w celu uzyskania porady prawnej u profesjonalisty, co też z resztą uczyniła – ostatecznie składając wniosek w sprawie o sygn. akt (...) - jednakże nastąpiło to już po upływie kilku lat od powzięcia informacji o stanie masy spadku. Pomimo, że posiadała wiedzę o długach spadkowych nie dołożyła należytej staranności by taki wniosek o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia woli złożyć w terminie 1 roku zwłaszcza, że już w 2008 roku składając wniosek do skarżącego jej wolą było umorzenie zobowiązań spadkowych, które przekraczały jej możliwości finansowe. (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07 kwietnia 2016 roku III CSK 210/15, Legalis, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2018 roku, II CSK 5/18, Legalis). W tych okolicznościach zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawczyni nie pozostawała w błędzie usprawiedliwionym okolicznościami.

W ocenie Sądu Okręgowego zgodzić należy się ze stanowiskiem skarżącego podniesionym w apelacji, że T. K. (1) występując z wnioskiem o umorzenie należności zdawała sobie sprawę z istnienia zobowiązania i to na ten moment przypadał zatem początek biegu terminu wskazanego w art. 88 § 2 k.c. Powyższego nie niweczy fakt, że o pozostałych długach spadkowych wnioskodawczyni powzięła wiedzę później, skoro niewątpliwie co najmniej rok przed złożeniem wniosku o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po D. K. zostały wydane przeciwko niej tytułu wykonawcze i wszczęte postępowania egzekucyjne. W konsekwencji prowadzi to do wniosku, że oświadczenie o odrzuceniu spadku po D. K. złożone przez T. K. (1) przed Sądem Rejonowym w dniu 20 lipca 2016 r. w sprawie o sygn. akt (...) nie mogło być bezskuteczne, jako że złożone zostało po upływie zakreślonego dla dokonania tej czynności zawitego terminu.

Mając na względzie wskazane argumenty Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w pkt 1 sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na mocy art. 520 § 1 k.p.c.